

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ М.П. ДРАГОМАНОВА
Факультет філософії та суспільствознавства**

ГУМАНІТАРНИЙ КОРПУС

Випуск 40

**Збірник наукових статей з актуальних проблем
філософії, культурології, історії, психології та педагогіки**

Вінниця
«ТВОРИ»
2021

УДК 159.9+1+37+93](063)
ББК 88я431+87я431+74я431+63я431
Г94

*Рекомендовано до друку Вченою радою Факультету філософії та суспільствознавства
Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова (протокол № 12 від 16.06.2021 р.)*

Редакційна колегія:

Герчанівська П.Е. – доктор культурології, професор, завідувач кафедри культурології та інформаційних комунікацій Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв
Глушко Т.П. – доктор філософських наук, професор кафедри філософії факультету філософії та суспільствознавства НПУ імені М.П. Драгоманова, заступник декана з наукової роботи та міжнародних зв'язків
Дичковський С.І. – кандидат педагогічних наук, доцент, директор Інституту практичної культурології та арт-менеджменту Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв
Долинська Л.В. – кандидат психологічних наук, професор, завідувач кафедри психології факультету філософії та суспільствознавства НПУ імені М.П. Драгоманова, заслужений працівник освіти України
Дробот І.І. – доктор історичних наук, професор, декан факультету філософії та суспільствознавства НПУ імені М.П. Драгоманова, заслужений діяч науки і техніки України
Морозов І.В. – доктор культурології, професор кафедри менеджмента соціокультурної діяльності Білоруського державного університету культури і мистецтв
Меднікова Г.С. – доктор філософських наук, професор кафедри культурології та філософської антропології НПУ імені М.П. Драгоманова
Можейко М.О. – доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри філософії та методології гуманітарних наук Білоруського державного університету культури і мистецтв
Політевич О.Е. – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри інформаційних ресурсів і комунікацій Білоруського державного університету культури і мистецтв
Прихолько Ю.О. – доктор психологічних наук, професор кафедри психології і педагогіки факультету педагогіки та психології НПУ імені М.П. Драгоманова
Синьов В.М. – доктор педагогічних наук, професор, дійсний член НАПН України, почесний декан факультету спеціальної та інклюзивної освіти НПУ імені М.П. Драгоманова, президент Асоціації корекційних педагогів України
Череповський М. – голова Студентського наукового товариства факультету філософії та суспільствознавства НПУ імені М.П. Драгоманова, студент
Stepaniuk Joanna – Doktor nauk społecznych, Państwowa Uczelnia im. Stefana Batorego w Skierniewicach, Uniwersytet Warszawski

У збірнику подано наукові статті за матеріалами ІХ Міжнародної науково-практичної конференції «Наукові пошуки: актуальні дослідження, теорія та практика» (11 червня 2021 р.), яка відбулась з використанням сервіса відеоконференцій ZOOM.

У працях аспірантів, студентів та молодих вчених з України, Польщі та Білорусі висвітлено актуальні теоретичні та прикладні проблеми психології, філософії, культурології, історії, педагогіки, а також представлено міждисциплінарні пошуки та здобутки.

Рецензенти:

Виткалов С.В. – доктор культурології, професор кафедри культурології та музеєзнавства Рівненського державного гуманітарного університету
Розова Т.В. – доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри культурології, мистецтвознавства та філософії культури Одеського національного полтехнічного університету

Упорядники:

Русаків С.С. – кандидат філософських наук, доцент кафедри культурології та філософської антропології НПУ імені М.П. Драгоманова
Можгін Віктор – міжфакультетські кандидатські культурологічні студії, Факультет міжнародних і політичних досліджень, Ягеллонський університет в Кракові

За точність викладених фактів та коректність цитування відповідальність несе автор

Гуманітарний корпус: [збірник наукових статей з актуальних проблем філософії, культурології, психології, педагогіки та історії] – Випуск 40. – Вінниця : ТОВ «ТВОРИ», 2021. – 160 с.

ISBN 978-966-949-882-3

УДК 159.9+1+37+93](063)
ББК 88я431+87я431+74я431+63я431

© Автори статей, 2021
© Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова, 2021
© Видавництво «ТВОРИ», 2021

ISBN 978-966-949-882-3

MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF UKRAINE
M.P. DRAHOMANOV NATIONAL UNIVERSITY OF PEDAGOGY
Faculty of Philosophy and Social Science

HUMANITARIAN CORPUS

Issue 40

**Collection of scientific articles on contemporary problems of
philosophy, cultural studies, psychology, pedagogy and history**

Vinnytsia
«TVORY»
2021

Conference proceedings was approved for publication by the Academic Council of the Faculty of Philosophy and Social Sciences of National Pedagogical Drahomanov University on June 16, 2021, protocol № 12

Members of Scientific Board:

P.E. Herchanivska, Doctor of Sciences in Cultural Studies, Professor, Chair of the Department of Cultural Studies and Information Communications of National Academy of Culture and Arts Management
T.P. Hlushko, Doctor of Sciences in Philosophy, Assistant Dean of the Faculty of Philosophy and Social Science of National Pedagogical Drahomanov University of Pedagogy for Academic Matters and International Relations
S.I. Dychkovsky, PhD in Pedagogy, Associate Professor, Director of the Institute of Practical Cultural Studies and Art Management of the National Academy of Government Managerial Staff of Culture and Arts
I.I. Drobot, Doctor of Sciences in History, Professor, Dean of the Faculty of Philosophy and Social Science of National Pedagogical Drahomanov University, Meritorious Worker of Science and Engineering of Ukraine
L.V. Dolynska, PhD in Psychology, Professor, Chair of the Psychology Department of Philosophy and Social Science of National Pedagogical Drahomanov University, Meritorious Worker of Education of Ukraine
I.V. Morozov, Doctor of Cultural Studies, Professor at the Department of Management of Sociocultural Activities of Belarusian State University of Culture and Arts
H.S. Mednikova, Doctor of Sciences in Philosophy, Professor at the Department of Cultural Studies of Philosophy and Social Science of M.P. Drahomanov National University of Pedagogy
M.A. Mozheiko, Doctor of Sciences in Philosophy, Professor, Chair of the Department of Philosophy and Methodology of Humanities of the Belarusian State University of Culture and Arts
A.E. Palitsevich, PhD in Pedagogy, senior lecturer of the Department of the theory and history of information-document communication of Belarusian State University of Culture and Arts
Y.O. Prykhodko, Doctor of Sciences in Psychology, Professor at the Department of Psychology and Pedagogy of the Faculty of Pedagogy and Psychology of National Pedagogical Drahomanov University, Academician of the Academy of Sciences of the Higher School of Ukraine
V.M. Syniov, Doctor of Sciences in Pedagogy, Professor, full member of the National Academy of Educational Sciences of Ukraine, honorary Dean of the Faculty of special and inclusive education of National Pedagogical Drahomanov University, President of the Association of Correctional Pedagogues of Ukraine
M. Cherepovsky, Chairman of the Student scientific society, Faculty of Philosophy and Social Science of National Pedagogical Drahomanov University, student
Stepaniuk Joanna – Doktor nauk społecznych, Państwowa Uczelnia im. Stefana Batorego w Skierniewicach, Uniwersytet Warszawski

This collection features scientific articles based on materials of the IX International scientific conference “Scientific research: current research, theory and practice” (June 11, 2021), on the basis the ZOOM video conferencing service.

Works by undergraduate and postgraduate students and young scientists from Ukraine and Poland address contemporary theoretical and applied problems of psychology, philosophy, cultural studies, history and pedagogy, and present interdisciplinary research and findings.

Reviewers:

Vytkaľov S.V., Doctor of Sciences in Cultural Studies, professor of the Department of Cultural Studies and Museology of the Rivne State University of the Humanities

Rozova T.V., Doctor of Sciences in Philosophy, Professor, Chair of the Cultural Studies, art history and philosophy of culture Department of the Odessa National Polytechnic University

Compiled by:

Rusakov Serhii, PhD in Philosophy, Associate Professor at the Department of Cultural Studies and philosophical anthropology of National Pedagogical Drahomanov University

Możgin Wiktor, mgr, Wydziałowe Kulturoznawcze Studia Doktoranckie, Wydział Studiów Międzynarodowych i Politycznych Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie

The author is responsible for the accuracy of the facts and correctness of citation.

Humanistic Corpus: [collection of scientific articles on contemporary problems of philosophy, cultural studies, psychology, pedagogy and history] – Issue 40 – Vinnytsia: TVORY, 2021. – 160 p.
ISBN 978-966-949-882-3

ISBN 978-966-949-882-3

© Article authors, 2021
© National Pedagogical Drahomanov University, 2021
© TVORY, 2021

- Naszkowska K., *O nieudanym kleju i 30 buteleczkach kremu*, „Gazeta Wyborcza”, 03 XI 2010.
- Nowacki J., Beldowicz M.A., Wilińska E., *Historia polskiego przemysłu chemii gospodarczej*, Warszawa 2001
- Pacanowska R., Czechanowski P., „Kremowy biznes”. *Ewolucja polskich firm z branży kosmetycznej po 1989 roku*, w: *Z dziejów przemysłu po 1945 roku*, red. E. Kościak, Wrocław 2012.
- Rudawska I., *Kosmetyka wczoraj i dziś*, Warszawa 1989.
- Solska J., *Krem do obcych rąk*, „Polityka”, 30 X 2010. Solska J., *Kremowa dolina*, „Polityka”, 12 III 2005.
- Solska J., *Szary makijaż*, „Polityka”, 13 III 2004.

Netography

- pollen.com
- alba.com.pl
- niveapolska.pl
- barwa.com.pl
- paniwalewska.pl

АМАТОРСЬКЕ ТЕАТРАЛЬНЕ МИСТЕЦТВО ЯК СКЛАДОВА НАЦІОНАЛЬНОГО КУЛЬТУРНО-МИСТЕЦЬКОГО ДИСКУРСУ

*Савченко Ірина Віталіївна,
кандидат філологічних наук,
Національний педагогічний університет
імені М.П.Драгоманова*

Процес національної самоідентифікації, який проживає сучасна Україна, актуалізує проблеми особливостей національної спадщини, реконструкції культурно-мистецьких процесів та усвідомлення сучасного творчого буття індивіда. І в цьому контексті історія та сучасність українського театру провокує нас до комплексного підходу у його вивченні, а саме: прийняття аматорської театральної складової як цілісного і потужного у своєму творчо-соціальному значенні феномену.

Український аматорський театральний рух досить потужний. Незважаючи на кількість професійних театрів, потреба у ньому не зменшилася, оскільки саме він дозволяє багатьом людям, незалежно від віку, освіти чи професії, займатися театром як своєрідним хобі, реалізувати власні творчі потреби, розвивати комунікативні навички, позбавлятися психологічних комплексів чи – навіть! - фізичних вад (наприклад, заїкання, нервовий тік тощо), проживати власні емоційні проблеми, врешті – соціалізуватися. Театр стає формою дослідження себе через інтерпретування справжніх або вигаданих історій. Невипадково театральне мистецтво є одним із складників арт-терапії.

З часів античності театр є універсальною освітньою моделлю, що має специфічні риси, притаманні лише йому. Одна з них – гра, на якій побудовано усю театральну діяльність. А будь-яка п'єса, що грається в театрі, - це маленька модель життя. Гра допомагає входженню індивіда в суспільство. Через гру він знайомиться зі стосунками людей, пробує себе у різних соці-

альних ролях.

Тож коли аматорські театри працюють у педагогічних навчальних закладах, вони стають однією із складових професійної підготовки майбутнього фахівця, оскільки педагогічне мистецтво є найбільш наближеним до театрального. Цілий арсенал засобів театрального мистецтва (режисура, репетиція, входження в образ, імпровізація, критичне мислення, розвиток уваги, творчої уяви, фантазії, формування психофізичної свободи та навичок взаємодії з аудиторією) сприяє розвитку творчої індивідуальної майстерності педагога.

Осередками побутування аматорського театрального мистецтва сьогодні є навчальні заклади (загальноосвітні, мистецькі та заклади вищої школи), центри дитячої та юнацької творчості, центри культури та мистецтв, а також громадські організації, які працюють з ветеранською спільнотою та внутрішньо переміщеними особами, з дітьми, які перебувають у складних життєвих обставинах (діти-сироти, безпритульні, жертви домашнього та інших видів насильства, діти з малозабезпечених родин, діти-біженці), з людьми з інвалідністю.

Аматорський театр виконує у суспільстві дуже важливу, хоча й, можливо, не завжди заактуалізовану функцію – виховання емпатії як однієї з передумов потужного громадянського суспільства. Театральне мистецтво є найбільш соціальним і комунікативним з-поміж усіх видів мистецтва, оскільки максимально концентрує фундаментальний людський досвід і здатне об'єднувати думки і почуття багатьох людей (акторів і глядачів). У сьогоднішньому аматорському театральному просторі доброю традицією стало проведення благодійних вистав, зібрані кошти від яких передаються на лікування важкохворих дітей, у військовій госпіталі, сиротинці, будинки для людей похилого віку. Для дитячого чи молодіжного колективу це має особливе значення, адже формує у його учасників відповідальність перед суспільством, небайдужість до соціальних та гуманітарних проблем.

Актор-аматор у процесі своєї театральної діяльності виробляє важливі комунікативні навички, а також формує механізми своєрідного внутрішнього психоконтролю, мобілізації життєвого досвіду, здатності до саморегуляції, самодисципліни та емоційного відновлення. Власне, реалізуючи свою природну потребу творчості, людина, яка приходить в аматорський театр, стає адаптованішою до суспільних та моральних викликів.

З позицій соціально-культурної проблематики аматорський театр залучає актора до певної сукупності знань, вмінь та навичок, до певного рівня культури, роблячи процес соціалізації особистості більш ефективним і природним.

В Україні функціонує близько 15 тисяч аматорських театральних колективів, з яких третина – дитячі. Точної статистики, на жаль, на сьогодні немає, оскільки частина колективів працює короткий час і не встигає заявити про себе. І об'єктивних причин для закриття аматорських театральних гуртків завжди достатньо: практично повна відсутність системного фінансування, плінність учасників, зміна керівників, недостатня кількість доступних сценічних майданчиків тощо. Тож виникає запитання: а що ж тоді є запорукою тривалого існування аматорського театру, адже з усіма зазначеними проблемами стикається кожен? І відповідь потрібно шукати в мотивації, яку часто визначають самі учасники таких колективів у інтерв'ю:

це самовдосконалення, відчуття команди, безпечного середовища, здобуття зовнішньої і внутрішньої свободи, формування власних і повага до чужих кордонів. Відповідь може підказати і первинне значення слова «аматор»: з латини – «той, хто любить», «той, хто охоче займається чимось» – щире захоплення процесом акторської гри. В аматорському театрі залишаються тільки ті, для кого особливу цінність становить процес творчості.

Можна констатувати, що сучасний український аматорський театр існує, хоча часто не завдяки, а всупереч. І задля загального блага настає момент, коли потрібна системна державна програма хай не підтримки, а хоча б сприяння: вироблення механізмів грантової підтримки, запровадження премій, організація системи підвищення кваліфікації режисерів-аматорів, творчих проєктів з метою популяризації та розвитку аматорського театру.

ІНДІЯ – ГУАМ: ІНСТИТУЦІОНАЛЬНА ІСТОРІЯ ТА МОДЕЛЬ ІНСТИТУЦІОНАЛЬНИХ ВІДНОСИН (1993-2021 рр.)

*Сергєєва Анна Олександрівна,
аспірантка Київського національного університету
імені Тараса Шевченка,
історичний факультет, кафедра історії світового українства
a.sergeieva@gmail.com*

*Науковий керівник –
Заслужений працівник освіти України
кандидат історичних наук, доцент В.Г. Ціватий*

XX сторіччя було сповнене критичною кількістю, у порівнянні із попередніми епохами, «*game-changing*» змін (утворення біполярного світоустрою, його перетворення на полі-полярний, глобалізація), проходженням еволюційної точки біфуркації людства, після якої науково-технічний прогрес лягає в основу доктрини подальшого розвитку *homo sapiens*, а національно-визвольні рухи, що завершилися із розпадом колоніальних та радянської імперій, породжують велику кількість нових незалежних держав.

Поліцентричний світоустрій XXI століття створює нову архітектоніку міжнародних відносин щодо інституціональних зв'язків і співробітництва між міжнародними інституціями і державами світу [1, с. 26-29].

Організація за демократію та економічний розвиток ГУАМ розпочала свій шлях інституціоналізації, почала відлік своєї інституціональної історії, у далекому 1993 році в Брюсселі на міжнародній конференції за головування ЄС та завершила у 2006 році – перетворенням на міжнародну регіональну організацію/інституцію – ОДЕР-ГУАМ.

Цьому передував розпад СРСР, який, відновивши історичну справедливість, дав початок Новим незалежним державам. Останні, звикли до планової економіки, відсутності вирішального голосу в міжнародно-